

Europarlamenttivaalit 2024: vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen

KH 22.04.2024 § 122
649/00.00.00/2023

Valmistelija

Henkilöstöpäällikkö Thomas Grönholm

Europarlamenttivaalien varsinainen vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024 ja ennakkoäänestys kotimaassa toimitetaan 29.5.–4.6.2024 ja ulkomailla 29.5.–1.6.2024.

Vaalilain 15. §:ssä säädetään muun ohella, että kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa Uudenmaan vaalipiirissä ehdokkaita asettivat seuraavat puolerekisteriin merkityt puolueet: Feministinen puolue r.p., Eläinoikeuspuolue r.p., Sinimusta Liike r.p., Kansallinen Kokoomus r.p., Kansalaisliitto r.p., Vasemmistoliitto r.p., Liike Nyt r.p., Suomen Kristillisdemokraatit (KD), Vihreä liitto r.p., Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Valta kuuluu kansalle r.p., Liberaalipuolue – Vapaus valita r.p., Perussuomalaiset r.p., Piraattipuolue r.p., Korjausliike r.p., Suomen Keskusta r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p., Suomen Kansa Ensinnä r.p., Kristallipuolue r.p., Vapauden liitto r.p. ja Suomen Kommunistinen Puolue r.p.

Vaalilautakuntien asettamista koskeva rekisteröityjen puolueiden neuvottelutilaisuus järjestettiin 26.3.2024 Loviisan kaupungin Raatihuoneella. Kuulutus kutsusta tilaisuuteen julkaistiin 12.3.2024 ja se oli nähtävänä yleisessä tietoverkossa 24.3.2024 saakka.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan työskentely

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisiä. Loviisan kaupungissa on 14 äänestysaluetta, joita kutakin varten valitaan vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Varajäseniä on vaalilautakuntiin esitetty pääsääntöisesti 5, paitsi äänestysalueille 005 (Skinnarby) kolme, 006 (Hardom) kolme, 011 (Ruotsinpyhtää pohjoinen) kolme ja 012 (Ruotsinpyhtää kirkonkylä) neljä.

Vaalilautakunnat huolehtivat europarlamenttivaalien varsinaisen vaalipäivän 9.6.2024 äänestyksestä äänestysalueella ja alustavasta ääntenlaskennasta. Vaalilautakunnat kokoontuvat vaalipäivänä varajäsenineen.

Vaalitoimikunta suorittaa laitosäänestykset, joten sen jäsenillä ja varajäsenillä tulee olla mahdollisuus työskennellä virka-aikana.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalilain 9. a §:n mukaan vaaliviranomaisen on tehtävässään toimittava puolueettomasti. Edellä mainittu yleismääräys koskee kaikkia vaaliviranomaisia, kuten vaalilautakuntaa ja vaalitoimikuntaa.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15. §:n 2. momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73. §:n 2. momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15. §:n 2. momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntaan, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaaliviranomaisten asettaminen

Tasa-arvolain 4. a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä on sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %.

Vaalilautakunnan ja -toimikunnan jäsenten ja varajäsenten palkkiot on määritelty kaupungin hallintosäännön 170. §:ssä.

Oikeusministeriö on ohjeistanut kuntia 2.6.2023, VN/17100/2023, että kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia, mukaan lukien vaalilautakunnat ja -toimikunta, jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunta voi käyttää koulutusmateriaalina esimerkiksi oikeusministeriön verkkokoulutusta, vaaliohjeita ja VAT-ohjeita. Loviisassa kaupungin oma vaalilautakuntien ja -toimikunnan koulutus järjestetään toukokuussa 2024 erikseen vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenille ja varajäsenille ilmoitettavana ajankohtana. Lisäksi jäsenten ja varajäsenten tehtäviin kuuluu omaehtoista verkkokoulutusta ja vaaliohjeisiin ja VAT-ohjeisiin perehtymistä.

Liite nro 2:

Valtuustoryhmien ehdotukset vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan kokoonpanoiksi
Äänestyspaikkaluettelo

Esittelijä

Vt. kaupunginjohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää vuoden 2024 europarlamenttivaaleja varten

1. asettaa vaalilautakunnat äänestysalueille:

001 Loviisan keskusta (Lovisavikens skola)
002 Harjurinne (Harjurinteen koulu)
003 Valko (Valkon monitoimitalo)
004 Määrlahti (entisen Seinättömän Pajan tila)
005 Skinnarby (Bygdegården)
006 Hardom (Perinnekeskus Kuggom)
007 Pernajan kirkonkylä (Höganås)
008 Koskenkylä (Koskenkylän koulukeskus)
009 Isnäs (Isnäsin koulu)
010 Sarvisalo (Byagård)
011 Ruotsinpyhtää pohjoinen (Ruotsinkylän Maamiesseurantalo)
012 Ruotsinpyhtään kirkonkylä (Kylis, entinen kirjasto)
013 Ruotsinpyhtää eteläinen (Tesjoen kirjasto)
014 Liljendal (kirjasto)

2. valita kuhunkin vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä tarvittavan määrän varajäseniä (vähintään kolme)

3. asettaa laitoksissa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valita siihen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja yhden muun jäsenen sekä tarpeellisen määrän varajäseniä (vähintään kolme)

4. asettaa vaalilautakuntien varajäsenet sekä vaalitoimikunnan varajäsenet siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Käsittely

Kaupunginhallitus käsitteli liitteenä olevat vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan kokoonpanot yksi kerrallaan seuraavasti:

Vaalilautakunta 1 (Loviisan keskusta):

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Arja Isotalo ja jäsen Irene Malmberg ilmoittivat olevansa esteellisiä ja olivat poissa kokouksesta kello 19.26–19.28.

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Tom Liljestrand toimi kokouksen puheenjohtajana kello 19.26–19.28 yllä mainitun vaalilautakunnan käsittelyn ajan.
Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 2 (Harjurinne):

Jäsen Lotte- Marie Stenman ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta kello 19.29–19.30.
Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 3 (Valko):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 4 (Määrlahti):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 5 (Skinnarby):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 6 (Hardom):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 7 (Pernajan kirkonkylä):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 8 (Koskenkylä):

Jäsen Mikael Karlsson ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta kello 19.30–19.31.
Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 9 (Isnäs):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 10 (Sarvisalo):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 11 (Ruotsinpyhtää pohjoinen):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 12 (Ruotsinpyhtää kirkonkylä):

Jäsen Jari Kekkonen ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta klo 19.32–19.33.
Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 13 (Ruotsinpyhtää eteläinen):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 14 (Liljendal):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalitoimikunta:

Jäsen Jari Kekkonen ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta klo 19.33–19.34.

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti vuoden 2024 europarlamenttivaalia varten:

- asettaa vaalilautakunnat 14 äänestysalueelle
- valita liitteen mukaisesti kuhunkin vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä tarvittavan määrän varajäseniä
- asettaa liitteen mukaisesti laitoksissa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valita siihen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja yhden muun jäsenen sekä tarpeellisen määrän varajäseniä
- asettaa vaalilautakuntien varajäsenet sekä vaalitoimikunnan varajäsenet siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.